

Oskarshamns
kommun

VA-policy

Oskarshamns kommun

LVA
LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT

VA-policy

Oskarshamns kommun

Antagen av KF 2013-04-08, § 59

Upprättad som ett samarbetsprojekt mellan samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden.

Arbetet med planen utförs med stöd av Länsstyrelsen (LOVA).

Postadress   Box 706
572 28 Oskarshamn

Besöksadress   Varvgatan 8

Växel   Tel 0491-880 00

INLEDNING

En av Oskarshamns kommuns tillgångar är kusten och skärgården, vilket ger en vacker natur och ett attraktivt läge för bostäder. Attraktiva lägen för bostäder är viktigt för Oskarshamns tillväxt. Oskarshamns kommuns VA-policy ska bidra till att värna om människors hälsa, skydda miljön och samtidigt ge möjlighet till tillväxt och byggande. Prioritering av åtgärder kommer att göras utifrån skydd av vattenkvalité och naturmiljö.

Målet med att upprätta en VA-policy för Oskarshamns kommun är att ange kommunens viljeinriktning i VA-planeringen och ange strategiska vägval, riktlinjer och prioriteringsgrunder. Policyn ska vara vägledande vid prioritering mellan geografiska områden och val av VA-lösningar inom Oskarshamn kommun.

Policyn ska vara vägledande för beslut och planer som bidrar till att vattenförsörjningen tryggas, och att VA-systemen kretsloppsanpassas och att näringsämnen i avloppsvattnet återförs till produktiv mark.

Kommunen har som tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare ett ansvar att främja en hållbar utveckling och hushålla med naturresurser och arbeta för lösningar som främjar att kretslopp uppnås.

VA-policyn ska inte ses som en författningstext utan varje beslut ska fattas utifrån de omständigheter som föreligger i det enskilda fallet.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Kommunen ska:

- underlätta tillväxt och byggande av bostäder och bygga ut den kommunala VA-försörjningen i takt med efterfrågan och ekonomiska förutsättningar.
- säkerställa hälsa och en god miljö för kommunens invånare.
- säkerställa goda ekologiska och kemiska förutsättningar för vattenmiljön.
- verka för en god vattenförsörjning för kommunens invånare.
- se till att gällande regelverk och lagstiftning följs och tillämpas.
- bistå med information och rådgivning till allmänheten.

Vattenleverantör ska:

- säkerställa att det vid leverans av vatten finns en godtagbar avloppslösning.

Tillvägagångssätt

VA-policyn är ett levande dokument som gäller tills vidare, men bör revideras minst en gång per mandatperiod samt när lagstiftning och nationella regelverk förändras.

Arbetet med VA-planeringen i kommunen ska vara kommunövergripande. Tjänstemän från berörda förvaltningar ska bidra med kunskaper om lagar och krav från miljöbalken, plan- och bygglagen, vattentjänstlagen och anläggningslagen för att hela kommunen ska få ett gemensamt synsätt och kunskapsplattform gällande VA-hanteringen i Oskarshamns kommun. Motivet med en förvaltningsövergripande VA-policy för Oskarshamns kommun är att underlätta och samordna arbetet med att hitta funktionella lösningar som möter framtida behov och krav på hållbara och kretsloppsanpassade VA-system.

VATTENFÖRSÖRJNING

Tillgången till såväl råvatten som dricksvatten av god kvalitet och tillräcklig kvantitet ska säkerställas.

Kommunen ska:

- sörja för en långsiktigt hållbar vattenförsörjning inom områden med kommunalt VA.
- arbeta för att lokala vattentillgångar skyddas och brukas uthålligt.
- verka för att alternativa vattenförekomster värnas för långsiktig vattenförsörjning
- arbeta för att säkerställa driften av kommunala vattenverk med tillhörande täkter genom att kontinuerligt utveckla vattenverken samt se över vattenskyddsområden och uppdatera skyddsföreskrifter.
- verka för hållbar användning av enskilda vattentäkter med god kvalitet och tillräcklig mängd.
- förespråka utveckling av gemensamma lösningar som alternativ till enskilda vattentäkter i områden med grundvattenproblem.
- säkerställa dricksvattnets kvalitet genom hela distributionsnätet.
- informera om riskområden för kemiska föroreningar i grundvattnet.

Prioriteringsgrunder för arbete med kommunal vattenförsörjning

Utvecklingen av den kommunala dricksvattenförsörjningen ska baseras på en sammanvägd prioritering av hälsonytta, miljö samt ekonomi.

Vid förnyelse av ledningsnätet ska kommunen eftersträva en genomsnittlig förnyelsetakt på minst 1 % av ledningsnätets totala längd per år. Risk- och konsekvensledning samt områden med många registrerade störningar ska prioriteras.

AVLOPP

Kommunens arbete med avloppsvattenfrågor ska bidra till uppfyllande av följande nationella miljömål: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö och Myllrande våtmarker. Kommunens avloppshantering ska bidra till att uppfylla miljö kvalitetsnormerna för hav, sjöar och vattendrag.

Samtliga avloppsanläggningar i kommunen ska vara godkända enligt gällande krav och regler. Förutsättningar ska skapas för långsiktigt hållbar och kretsloppsanpassad avloppshantering.

Kommunen ska verka för att fler gemensamhetsanläggningar för VA bildas i bebyggelsegrupperingar.

Kommunalt avlopp

Kommunen ska:

- sörja för en långsiktigt hållbar och kretsloppsanpassad avloppsrening inom områden med kommunalt VA.
- arbeta för att de som bor i tätbebyggda delar ska ha tillgång till gemensamhetsanläggningar eller kommunalt avlopp.
- medverka till utveckling av gemensamma system i tätare bebyggelsegrupperingar, vilka på sikt kan kopplas till kommunens system.
- säkerställa driften av de kommunala reningsverken genom kontinuerlig utveckling.
- ställa kvalitetskrav på avloppsvatten från industri och annan verksamhet.
- arbeta för att vattentäkter skyddas från avloppspåverkan.
- dimensionera kommunala reningsverk så att en ökad befolkning tillåts utan att föroreningstillförseln ökar till våra hav, sjöar och vattendrag.

Prioriteringsgrunder för arbete med kommunalt avlopp

Utbyggnad av kommunalt avlopp ska baseras på en sammanvägd prioritering av hälso- och miljönytta samt ekonomi. Prioriterings av kommunalt avlopp ska främst göras längs med kommunens kust och skärgård. Områden som redan förses med kommunalt dricksvatten, men där avloppsfrågan inte är löst ska också prioriteras.

Vid förnyelse av ledningsnätet ska kommunen eftersträva en genomsnittlig förnyelsetakt på minst 1 % av ledningsnätets totala längd per år. Risk- och konsekvensledning, samt områden med många registrerade störningar, ska prioriteras.

Enskilda avlopp

Kommunen ska:

- införa tillståndsplikt för alla enskilda avloppsanläggningar i kommunen.
- ställa funktionskrav enligt nationella riktlinjer för enskilda avlopp.
- vid bedömning av enskilda avlopp ta hänsyn till vilken skyddsnivå området har.
- tillåta avloppsreningsteknik som är testad och välbeprövad.
- uppmuntra användande av ny teknik och innovativa lösningar.
- motivera fastighetsägare att ta ansvar för den enskilda avloppsanläggningens funktion.
- arbeta för att varje fastighet så långt som det är möjligt har en långsiktigt hållbar och kretsloppsanpassad lösning som inte påverkar omgivningen negativt.

Prioriteringsgrunder för arbete med enskilda avlopp

Tillsyn av enskilda avlopp utförs i hela kommunen genom ett systematiskt arbete som utgår från delavrinningsområdena. Prioritering av insatser baseras på riskklassificeringen och recipientens ekologiska och kemiska status. Även åtgärder kring befintliga och framtida vattentäkter skall prioriteras.

Prioritering av lösningar

För att göra en bedömning av vilken typ av lösning som passar bäst i varje område kommer kommunen att göra en bedömning om kommunalt reningsverk, gemensamhetslösning eller enskild lösning är den bästa lösningen utifrån ett antal faktorer som exempelvis utsläpp av fosfor, kväve och organiska föreningar, transporter, kretslopp och ekonomi m.m. Bedömning av vilken teknik görs också utifrån områdets naturliga förutsättningar.

Åtgärder i väntan på kommunalt avlopp

En enskild/gemensam avloppsanläggning ska ha fullgod rening fram till dess inkoppling till kommunalt avlopp sker. Om funktionen är undermålig kan tillsynsmyndigheten förelägga om åtgärd ända fram till tidpunkt för anslutning till kommunal anläggning. Åtgärder ska vara skäligen och anpassas till riskbild och tidpunkt för anslutning.

DAGVATTEN

Kommunens arbete med dagvattenfrågor bidrar till uppfyllande av följande nationella miljömål: Giftfri miljö, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande sjöar och vattendrag, God bebyggd miljö och Myllrande våtmarker.

Kommunens dagvattenlösningar ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för hav, sjöar och vattendrag kan uppnås.

Dagvattensystemen ska vara utformade så att en så stor del av föroreningarna som möjligt kan avskiljas eller nedbrytas under vattnets väg till recipienten. Tillförseln av föroreningar till dagvattensystemen ska begränsas så långt som möjligt och föroreningar ska i första hand angripas vid källan. Naturliga sjöar och vattendrag ska inte betraktas eller utnyttjas som dagvattendiken eller dammar.

Dagvattnet ska utnyttjas som en resurs i tätorternas stadsbyggande och den naturliga vattenbalansen ska inte, så långt det är tekniskt möjligt, påverkas negativt av stadsbyggandet. Dagvattensystemen ska vara utformade så att tätorternas byggnader och anläggningar inte skadas av dagvatten.

Kommunen ska:

- se till att dagvattenfrågorna får en grundlig behandling i planprocessen.
- sträva efter att grönområden och gröna stråk för öppen ledning och infiltration av dagvatten avsätts i översiktsplan och/eller detaljplan.
- vid höjdsättning i detaljplan beakta dagvattenavrinningen.
- verka för att förbättra dagvattenhanteringen vid ombyggnationer av allmän platsmark.
- verka för att dagvatten renas genom minst sedimentering.
- sträva efter att dagvatten infiltreras på plats (lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD))och verka för att lokalt omhändertagande av dagvatten ej tillämpas på förorenad mark.
- verka för att fastighetsägare tar hand om sitt takdagvatten lokalt.
- sträva efter att öppna dagvattenanläggningar utformas på ett för platsen tilltalande sätt.
- verka för att dagvattensystemen utformas så att skadeverkningarna vid miljöolyckor begränsas.
- verka för att krav ställs på dagvattenhantering enligt miljöbalkens försiktighetsprinciper vid tillståndsprövning av en verksamhet. Utformningen av dagvattenhanteringen bedöms i varje enskilt fall bl.a. beroende på kemikalieutsläpp.

Prioriteringsgrunder för dagvattenhantering

Oskarshamns kommun ska prioritera åtgärder för dagvattenhantering i områden med hög trafikintensitet, större/tyngre industrier, marinor och småbåtshamnar, hög andel hårdgjorda ytor på en fastighet och områden med hög dagvattenbelastning på spillvattennätet.

Vid nyanläggning och förändring av befintliga dagvattenanläggningar gäller följande prioriteringar:

1. Nya bebyggelseområden ska i första hand förses med lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD).
2. Där dagvatten ej kan infiltreras ska öppen dagvattenavledning och fördröjning genomföras. Öppna dagvattenanläggningar används också om LOD kan innebära risk för förorening av grundvattnet.
3. Avledning i dagvattenledning används endast där inga alternativ finns.

FINANSIERING VID UTBYGGNAD AV KOMMUNALT VA

Vid utbyggnad av vatten- och avloppsledningar skall projekten finansieras enligt något av nedanstående modeller, alternativt genom en kombination av flera. En grundförutsättning är alltid att kommunfullmäktige beslutat att området skall ingå i verksamhetsområdet för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning, detta för att kunna tillämpa gällande VA-taxa enligt vattentjänstlagen (2006:412).

1. Som huvudalternativ skall finansiering ske via uttag av anläggningsavgifter enligt gällande VA-taxa.
2. Om anläggningsavgifterna enligt VA-taxan inte täcker anläggningskostnaden kan särtaxa bestämmas av kommunfullmäktige och tillämpas. En förutsättning, enligt vattentjänstlagen, för detta är att ”anläggningskostnaden på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktningensvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet”. Enligt praxis skall denna avvikelse överstiga ca 30%.
3. Om gällande VA-taxa inte täcker anläggningskostnaden och särtaxa inte får tillämpas kan kostnaderna täckas av övriga medlemmar i VA-kollektivet.
4. Om finansiering av projekt inte täcks via anläggningsavgifter eller övriga VA-kollektivet finns möjlighet att politiskt besluta om finansiering via allmänna skattemedel.

KRETSLOPPSANPASSNING

Kommunala och enskilda avloppslösningar ska så långt det är möjligt bygga på långsiktigt hållbara och kretsloppsanpassade system där närsalter tas till vara, risken för övergödning av kustvatten minimeras och risken för bakteriell påverkan undviks.

Oskarshamns kommun förespråkar införande och utveckling av kretsloppsanpassad avloppsrening och dagvattenhantering för att uppnå god vattenstatus i kommunens vattenförekomster.

För att nå en långsiktigt hållbar och kretsloppsanpassad avloppsförsörjning behövs en kombination av kommunalt avlopp och uppgraderade enskilda anläggningar

Mängden oönskade ämnen som idag tillförs avloppsvattnet måste minska. De viktigaste insatserna för att minska oönskade ämnen i slam och vatten är riktade insatser för att minska utsläppen av farliga föroreningar till avloppsvattnet från hushållen, industrin och trafiken. Detta kallas uppströmsarbete och skapar förutsättningar för ett hållbart samhälle där renare avloppsvatten är en nödvändighet. Som exempel kan nämnas utfasning av silver som bakteriedödande medel och kadmium i konstnärsfärger.

Kommunen ska:

- sörja för en långsiktig hållbar och kretsloppsanpassad avloppsrening inom områden med kommunalt VA.
- varje fastighet ska så långt det är möjligt ha en långsiktigt hållbar och kretsloppsanpassad lösning som inte påverkar omgivningen negativt. Fastighetsägare ska ta ansvar för sina utsläpp genom bl.a. funktionskontroll/egenkontroll.
- skapa förståelse för behov av kretsloppsanpassade avloppslösningar och egenkontroll. Det kan bland annat ske genom information och tydliga villkor.

KLIMATANPASSNING

Oskarshamns kommun ska arbeta med att begränsa klimatförändringarnas effekter genom att anpassa planeringen och hantering av vatten och avlopp till ett förändrat klimat.

Kommunen ska:

- arbeta för att dagvatten och avloppsvatten separeras.
- undvika etablering i riskområden för ras, skred och översvämningar där anpassningsåtgärder och tekniska lösningar inte är möjliga.
- reservera strategiskt belägen mark för omhändertagande av dagvatten eller utjämningsdammar, som medger utjämnning av dagvattentoppar och medför en viss rening av dagvatten genom sedimentation.
- arbeta för att bebyggelse och avloppsanläggningar placeras på sådan höjd över vattennivån att översvämning undviks.